

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЦАРЯТ НА ПТИЦИТЕ

chitanka.info

Един сиромах имал зад къщата си нива, която посял с просо. То станало много хубаво, ала щом взело да зрее, нападнали го орляци от врабчета и чучулиги и почнали да го кълват. Той се заловил да варди просото: направил плашила, турил ги всред нивата. Но птиците полека-лека навикнали на плашилата и не се страхували от тях. Дори някои врабчета кацали по главите им.

Като видял, че плашилата няма да опазят просото, човекът се заел сам да го варди, ала и туй не помогнало: ако погне птиците от една страна, те отивали на друга. Най-после ги оставил, отишъл си и казал на жена си:

— Посяхме и ние малко просо да си изхраним децата тая година, ала проклетите врабци и чучулиги го изкълваха.

— Всяко зло за добро — рекла жената.

Един ден човекът отишъл да си обиколи нивата. Като приближил, гледа: една чучулига кацнала на един стрък просо и го кълве. Той се снишил, полека-лека издебнал чучулигата и я захлупил с калпака си, па я хванал.

— Чучулиго — рекъл, — какво да те правя? Да те заколя ли?

— Моля ти се, чичо, недей ме погубва! — рекла чучулигата, — Баща ми е цар на птиците. Ако ме занесеш на него, той ще ти подари голямо богатство.

Човекът я занесъл на баща ѝ.

— Царю честити — рекъл, — твоята дъщеря ми кълвеше просото; хванах я и ти я донесох.

— Благодаря, приятелю — рекъл царят на птиците — ти си сторил голяма добрина на дъщеря ми и аз ще ти се отплатя.

Той извадил една пръчка и я подал на сиромаха.

— Вземи — казал — тая пръчка. Ако ти потрябва нещо, удари с нея два пъти по земята, и ще го имаш.

Взел сиромахът пръчката и си тръгнал за дома. Като вървял по пътя, дошло му на ум да опита пръчката. Ударил я о земята и тутакси получил каквото поискал.

Отишъл си у дома и се похвалил на жена си. Тя го попитала отде е добил пръчката.

— Царят на птиците ми я даде — рекъл сиромахът. — С тая пръчка ние скоро ще станем богати.

И наистина, те скоро забогатели и заживели щастлив живот. Един ден мъжът казал на жената:

— Отдавна съм намислил да повикам нашия цар на гости, да види какъв весел живот прекарваме.

— Я си гледай работата — рекла жената. — Не ти трябва гости. Той е цар, може да не остане благодарен от нещо, че после да ти напакости.

Но мъжът я не послушал.

Царят се зачудил, като получил поканата. „Довчерашен сиромаш — рекъл, — кога забогатя, та и царя на гости вика?“ Взел си храна и тръгнал. Богаташът го посрещнал, както трябва, и го отвел в една хубава стая, приготвена за гости.

Седнали да се веселят.

— Булка — извикал той по едно време, — я ми донеси пръчката и сложи трапезата.

Жената донесла пръчката и сложила трапезата празна. Мъжът ударил по земята и току наизскачали всякакви гозби, каквито и у царя нямало. След туй пак ударил с пръчката и тозчас се появили бутилки с вино. Жената наредила всичко на трапезата и поканила мъжете да ядат. А ястията, които донесъл царят, си останали, защото били много по-прости и безвкусни.

Яли, веселили се, най-после дошло време да си тръгне царят. Станали, изпратили го с голяма чест. Отишъл си царят и обадил на царицата за чудото, което видял.

— Да видиш — казал — каква чудесна пръчка има оня, който ме вика на гости! Като я удари о земята, каквото поиска, тутакси се явява напреде му. Ястието, което бях занесъл, тъй си и остана: никой не хапна от него, та останах доста посрамен. Що ли ми трябваше да ходя! Той се пременил от мене по-добре. Пък да видиш жена му, ще се слисаш: потънала в злато и коприна! Сякаш е царица.

— Дали не можеш му отне някак тая пръчка? — рекла царицата. — Тя не е за сиромаш човек. Виж, дано я вземеш.

Царят пратил един от слугите си да намери пръчка, също като оная на сиромаша, и да се опита да я смени. Слугата намерил пръчка и отишъл у сиромаша на гости. Поканили го на обяд. Яде той и гледа: чудната пръчка лежи под трапезата. Полека-лека я измъкнал и я скрил, а на мястото ѝ турил другата.

Като го нагостили, изпратили го да си върви. Вечерта, когато седнали да ядат, мъжът казал на жена си:

— Я ми донеси пръчката, да поискам нещо за ядене.

И жената я донесла. Ударил я човекът о земята, ала напразно — нищо не се явило. Ударил я втори път — пак нищо. Взел да я гледа и да се чуди: каква е тази работа!

— Аз нали ти казах — рекла жената, — че царят ще ти завиди и ще ти направи някоя пакост? Ето сега! Пръчката е заменена. Иди да потърсиш другата, дано ти я даде.

Отишъл човекът да си иска пръчката от царя.

— Тъй и тъй — казал човекът, — пръчката ми се изгуби, откакто ти, царю честити, идва у дома. Оставена е друга пръчка, ала тя не струва нищо.

— Ти за туй ли ме вика на гости, крадец да ме правиш? — викнал царят сърдито. — Да се махаш оттука, че ей сега ще заповядам да те хвърлят в затвора!

Оня човек се уплашил и избягал у дома си. Мислил, мислил, най-после решил да отиде при царя на чучулигите.

Отишъл.

— Пръчката ми откраднаха — рекъл, — та сега съм обречен на гладуване. Моля ти се, дано ми помогнеш някак.

— Не се грижи, човече. Ще ти дам друго нещо, с което да се прехранваш. Ще ти дам магаренце да си носиш дръвца, но хубаво да го гледаш и да го пазиш, защото ще ти бъде и за друго полезно: при всяко изревяване от устата му ще капят жълтици.

Като казал тъй, царят на птиците заръчал на слугите си да изведат едно магаренце и да му го дадат. Човекът останал много благодарен и си отишъл. Като влязъл вкъщи, казал на жена си:

— Пръчка не взех, но по-хубаво ми даде царят: едно магаренце, много чудно — щом го бутнеш, и то почва да реве, а от устата му капят жълтици.

Много хубаво — рекла жената. — Чакай да го опитам.

Отишла при магаренцето, бутнала го по муцуната и то заревало, а от устата му западали жълтици.

Един ден сиромашът повел магаренцето на пазар да го кове. Жената не го пущала, но той не я послушал и отишъл. Отбил се в един хан, вързал магаренцето в обора и тръгнал да се поразходи из пазара.

По едно време слугата влязъл да дава сено на конете и като минал покрай магаренцето, бутнал го по муцуната с лакът. Магаренцето изревало и току паднали жълтици по земята. Слугата се навел, па ги обрал и припнал, та ги занесъл на ханджията. Обадил му каква е работата.

— Не може да бъде! — рекъл ханджията. — Ти си откраднал парите, па те е страх да не те уловят, та ме лъжеш, че уж магарето ги било избълвало.

— Истина е, господарю! — кълняло се момчето. — Като носех сено на конете, бутнах го с лакът, и то изрева два-три пъти. Както изрева, тъй и нападаха от устата му тия жълтици.

— Хайде да отидем да видим! — рекъл ханджията.

Отишли. Бутнало момчето магарето по муцуната и закапали жълтици. Навел се ханджията и ги прибрал. През нощта той отвързал магаренцето и го завел у дома си, а на мястото му закарал своето магаре.

Върнал се сиромахът и отишъл да види магаренцето си. Погледнал го — дреме над празната ясла. Насипал му слама. После го отвързал и завел при един ковач да му удари плочи. Подковал го и го прибрал у дома си. Като го видяла жена му, тутакси познала, че това магаре не е тяхно.

— Това магаре не е нашето — рекла. — Не видиш ли, че е друго? Сменили са го.

— Хайде де! — рекъл мъжът. — Кой ще го смени? Същото си е.

— Същото ли? Нашето имаше по-сив косъм и беше по-хубаво.

— Дето ще се препираме, тури си престилката до муцуната му, да видиш няма ли да накапят жълтици.

Жената си разтворила престилката и той бутнал магарето по муцуната, ала то прихнало и се озъбило да го ухапе.

— Аз нали ти казах — рекла жената, — че магаренцето ни е сменено? Скоро да го върнеш!

И той се метнал на гърба му, па назад. Стигнал до хана и се развикал, а ханджията изскочил и почнал да го бие. Човекът натирил магарето и се върнал празен.

Отишъл пак при царя на чучулигите — да се оплаква.

— Какво има, приятелю? — попитал го царят.

— Ох, как да ти обадя, царю честити? Откраднаха ми и магаренцето. Какво да правя?

— Е, сега как да ти помогна? — рекъл царят. — Друго не мога да ти дам, ами вземи тоя боздуган, па иди при царя, който ти взе пръчката, удари боздугана о земята и веднага ще изскочат трима арапи. Заповядай им да го хванат и да не го пуцат, докато не ти даде чудната пръчка. После иди при ханджията и направи с него същото!

Човекът взел боздугана и отишъл при царя.

— Моля ти се — рекъл, — дай ми пръчката, че много ми е потребна!

— Каква пръчка искаш от мене? — извикал царят. — Крадец ли съм аз? Да се махаш оттука, че ей сега ще те убия!

Тогава оня тупнал боздугана о земята и тутакси изскочили трима арапи и се хвърлили върху царя.

— Или дай пръчката, или ей сега ще те убием! — извикали те.

— Моля ви се — писнал царят, — ей сега ще ви я дам, само ме пуснете.

— Не може! Дай я, па тогава ще те пуснем. Скоро — пръчката!

Извадил я царят от пояса си и я подал на сиромаха.

След туй отишъл оня при ханджията и взел да му се моли за магаренцето.

— Какво магаре искаш от мене бе? Ей сега ще повикам слугите да те убият! Я си върви веднага!

Тогава сиромахът тупнал боздугана о земята. Като изскочили ония арапи, па като се нахвърляли върху ханджията — Той се слисал!

— Бе чакайте, какво правите, ще ме удушите! — вика той, ала кой го чува? Стискат го арапите, не щат и да знаят.

— Магарето — вика сиромахът — или ей сега ще те поваля на земята!

Викнал ханджията на един от слугите да докара магарето. Върнали го на сиромаха. Оня го повел и си отишъл вкъщи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.